

SORUŞTURMA REHBERİ

Giriő

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 53. maddesinde yükseköğretim personelinin disiplin ve ceza işleri düzenlenmiş olup maddede "Öğretim elemanları, memur ve diğer personelin disiplin işleri, disiplin amirlerinin yetkileri, devlet memurlarına uygulanan usul ve esaslara göre Yükseköğretim Kurulunca düzenlenir" hükmü yer almıştır.

Anılan hüküm uyarınca "Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği" 21.08.1982 tarih ve 17789 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelikte yükseköğretim üst kuruluşları ve yükseköğretim kurumlarında görevli personelin, mevzuatın kendilerine yüklediği ödevleri yurt içinde ve yurt dışında yerine getirmemesi, uyulmasını zorunlu kıldığı hususlara uymaması, yasakladığı işleri yapması veya meslek vakar ve haysiyetine uymayan davranışta bulunması disiplin suçu olarak kabul edilmiş ve hangi fiillerin bu suçları oluşturduğu, bu suçlara verilecek disiplin cezaları, disiplin soruşturması usulleri ile uygulama şekli düzenlenmiştir. Yönetmelikte düzenlenen disiplin suçlarından birini işlediği ileri sürülen yükseköğretim personeli hakkında yapılacak disiplin soruşturması bu Yönetmelik hükümlerine göre yürütölüp tamamlanmak zorundadır.

Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen Türk Ceza Kanunu kapsamındaki suçlar hakkında ise 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 53/c maddesinde düzenlenen hükümlere göre ceza soruşturması yapılarak, yargılanmaları ya da yargılanmamaları yönünde karar verilmek suretiyle soruşturmanın tamamlanması zorunludur.

Öte yandan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54. maddesinde öğrenci disiplin suç ve cezaları, disiplin soruşturması ile ceza vermeye ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca 18.08.2012 tarih ve 28388 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğiyle verilecek disiplin cezaları ile soruşturma usul ve esasları düzenlenmiştir.

Anılan yasal düzenlemeler uyarınca üniversitelerde üç türlü soruşturma yürütölmektedir. Bunlar;

- Personel Disiplin Soruşturması
- Personel Ceza Soruşturması
- Öğrenci Disiplin Soruşturması

Bu soruşturmaların açılması, yürütölmesi ve sonuçlandırılmasında uyulacak usul ve esaslar ile dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

A.) PERSONEL DİSİPLİN SORUŞTURMASI

Yükseköğretim kurumlarında görev yapan personel “Akademik Personel” ve “İdari Personel” olarak iki gruba ayrılmaktadır. “Akademik Personel”; öğretim üyeleri (profesör, doçent ve yardımcı doçent), öğretim görevlileri, okutmanlar ile öğretim yardımcılarında (araştırma görevlileri, uzmanlar, çeviriciler ve eğitim-öğretim planlamacıları) “İdari Personel” ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında çalışan personelden oluşur. Her iki grup da, disiplin yönünden 2547 sayılı Kanun ve Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği hükümlerine tabidir.

1.) Soruşturmanın Açılması

Disiplin soruşturması soruşturma açmaya yetkili amir tarafından başlatılabilecek olup bunlar Yükseköğretim Kanunu’nun 53. maddesi ile Disiplin Yönetmeliği’nin 17. maddesinde sayılmıştır. Disiplin amirlerinin yardımcıları ancak disiplin amirinin görevinin başında bulunmadığı zamanlarda, vekaleten görevlendirilmişlerse soruşturma açabilirler.

Disiplin amirleri, disiplin suçu işlediği şüphesi bulunan personel hakkında resen disiplin soruşturması açabilir veya açtırabilir. Bölüm Başkanı, anabilim, anasanat, bilim veya sanat dalları başkanları, merkez müdürleri, hukuk müşaviri, daire başkanları ve diğer birim amirleri görev alanları ile ilgili disiplin soruşturma taleplerini en yakın disiplin amirine yaparlar.

Disiplin amiri sadece personelin savunmasını almak suretiyle disiplin cezası veremez. Yerleşik yargı içtihatları, disiplin suçu işlediği öğrenilen personel hakkında mutlaka soruşturma açılması gerektiğini, disiplin amirince sadece disiplin suçu işleyen personelin savunmasının alınmasının usulüne uygun yapılmış bir soruşturma olmadığını kabul etmektedir.

Soyut iddialar içeren şikayetler ve basit şüpheye dayanan olaylarda soruşturma açılmadan önce “ön inceleme” yapılabilir.

2.) Soruşturma Açmaya Yetkili Amirler

Disiplin soruşturması açma yetkisi, Yönetmelikte disiplin amiri olarak sayılmış sıralı amirlere aittir. Üst disiplin amirlerinin yetkisi alt kademedeki tüm personeli kapsadığından bir personel hakkında disiplin soruşturması açmaya yetkili amirin sayısı birden çok olabilir. Fakat bir disiplin eylemi ile ilgili olarak birden çok disiplin soruşturması yürütülemez. Üst disiplin amiri disiplin soruşturması açmışsa, alt disiplin amiri aynı konuda soruşturma açamaz. Alt disiplin amirinin açtığı soruşturma ise daha sonra açılrsa dahi üst amirin aynı konuda açacağı soruşturma ile birleştirilir.

Anılan hükümlere göre disiplin amirleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu Başkanı	Yükseköğretim üst kuruluşlarının ve tüm yükseköğretim kurumlarının
Rektör	Üniversitenin
Dekan	Fakültenin
Enstitü Müdürü	Enstitünün
Yüksekokul Müdürü	Yüksekokulun
Konservatuvar Müdürü	Konservatuvarın
Üniversite Genel Sekreteri	Üniversite idari personelinin
Fakülte Sekreteri	Fakülte idari personelinin
Enstitü Sekreteri	Enstitü idari personelinin
Yüksekokul Sekreteri	Yüksekokul idari personelinin
Konservatuvar Sekreteri	Konservatuvar idari personelinin

Yönetmeliğin 17. maddesine göre Yükseköğretim Kurulu Başkanının yetkisi üst kuruluşlar ile bütün yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır. Genel sekreter ile fakülte, enstitü ve yüksekokul sekreterlerinin disiplin Amirliği yetkisi ise Yönetmelikte düzenlenmemiş ancak 2547 sayılı Kanun'un 53. maddesinde belirtilmiştir.

3.) Soruşturma Açma Ve Ceza Verme Zamanaşımı Süreleri

Disiplin suçu niteliğindeki fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin soruşturmaya yetkili Amirlerce öğrenildiği tarihten itibaren;

- a) Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına,
- b) Kamu görevinden çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına,

başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Ön inceleme neticesinde disiplin suçu oluşturan bir eylemin işlendiğinin öğrenilmesi durumunda, zamanaşımı süresi ön inceleme raporunun makama sunulduğu tarihten itibaren başlar.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

4.) Soruşturmacı Tayini

Yönetmelik hükmü uyarınca disiplin amiri, disiplin suçu hakkında bizzat veya dolaylı bilgi sahibi olduğunda soruşturmayı kendisi yapabileceği gibi soruşturmacı tayini sureti ile de

yaptırabilir. Ancak yerleşik yargı kararlarında, soruşturmanın soruşturmacı tayin edilerek yaptırılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Disiplin amiri tarafından görevlendirilen soruşturmacının, şüphelinin akademik unvanına eşit veya daha üst akademik unvana sahip olması şarttır. Yöneticiler ve idari personel hakkındaki soruşturmalarda da unvan eşitliği veya üstlüğü aranır. (Yön. madde 17)

5.) Soruşturma Onayı

Disiplin soruşturması, disiplin suçu işlendiğinin şikayetle, ihbarla ya da bizzat öğrenilmesi durumunda disiplin amiri tarafından imzalanacak soruşturma onayı ile açılır.

Disiplin suçu teşkil eden eylemden sonra şüphelinin statüsünün değişmesi ya da kurumdan ayrılması, suç sırasında bağlı olduğu yükseköğretim kurumu veya üst kuruluş tarafından disiplin soruşturmasının başlatılmasına, başlamışsa tamamlanmasına ve gerektiğinde disiplin cezasının verilmesine engel olmaz.

Soruşturma onayında kimin hakkında soruşturma açıldığı ismen ifade edilmeli, fail bilinmiyorsa onayda soruşturmacıdan varsa failin belirlenmesi istenmeli ve soruşturma konusu failin nelerden ibaret olduğu açıkça belirtilmelidir. Onayda isnat edilen suçun Yönetmeliğin hangi maddesi kapsamında değerlendirileceğinin ifade edilmemesi gerekir. Soruşturma onayının bir sureti bilgi için Personel Daire Başkanlığına gönderilir.

6.) Soruşturmanın Yapılması

Soruşturmanın amacı, şüphelinin üzerine atılı disiplin suçunu işleyip işlemediğinin, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde ve süratle ortaya çıkarılmasıdır. Disiplin ve ceza soruşturmasının birlikte yürütülmesi halinde her iki soruşturmaya ilişkin usullere de uyulur.

Soruşturma onayı gecikilmeksizin soruşturmacıya bildirilir. Soruşturmacı, soruşturmayı, kararın kendisine tebliğinden itibaren iki ay içerisinde bitirir. Bu süre içerisinde soruşturma bitirilemiyorsa soruşturmacı, gerekçeli olarak ek süre talebinde bulunur. Ek süre 2 aylık soruşturma süresinin ya da ek sürenin bitiminden itibaren başlar.

Soruşturmacı soruşturma konusuyla ilgili tanık dinleyebilir, bilirkişi incelemesi, keşif yapabilir ve her türlü delili toplar, gerekirse istinabe yoluna (ifadesine başvurulacak kişinin Ankara dışında olması veya askerlik, tutukluluk gibi nedenlerle ifade vermeye gelemeyecek durumda olması halinde ifadesinin, bağlı olduğu mülki ya da idari amir ya da tutukluk halinde cezaevi savcısı tarafından alınmasının talep edilmesi) da müracaat edebilir.

Soruşturma kapsamında kişilerle olan yazışmalar iadeli taahhütlü olarak yapılır. Evrakın elden verilmesi halinde tarih de belirtilerek tebliğe ilişkin imzalı belge alınır ve dosyada muhafaza edilir. Diğer hususlarda 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Her soruşturma işlemi bir tutanakla tespit edilir. Tutanak, işlemin nerede ve ne zaman yapıldığı, işlemin mahiyeti, kimlerin katıldığı, ifade alınmış ise soruları ve cevapları belirtecek şekilde düzenlenir. Tutanak soruşturmacı, katip, ifade sahibi veya belge sorumluları ile keşif yapılmışsa hazır bulunanlar tarafından imzalanır.

İfadenin istinabe suretiyle alınması halinde istinabe talimatında, ifade sahibinin hüviyeti, adresi ve benzeri bilgiler ile sorulacak sorular ayrıntılı olarak belirtilir. İfadesi alınacak kişi şahit ise yemin ettirilmesi ve yaptırılacak yemin şekli de yazılır.

Soruşturmacının soruşturma konusuna ilişkin bilgi ve belge talebine muhatap olan yükseköğretim kurumlarının bütün personeli ile diğer kamu veya özel kuruluş yetkilileri talep konusu bilgi ve belgeyi hiçbir gecikmeye mahal bırakmaksızın vermeye ve istenecek yardımları yerine getirmeye mecburdurlar. Bu mecburiyete muhalefet edenler, disiplin soruşturmasını geciktirenler veya gecikmeye sebebiyet verenler hakkında disiplin soruşturması açılacağı Yönetmeliğin 23. maddesinde hükme bağlanmıştır. Bu durumda soruşturmacı tarafından, Üniversitemiz personeli ise soruşturma açılmak, farklı bir kurum personeli ise Kurumuna bildirilmek üzere durum ivedilikle Rektörlüğe iletilir.

Soruşturmacı, savunmaya davet yazısını şüpheliye tebliğ ederek şüphelinin savunmasını almalıdır. Savunmaya davet yazısında disiplin soruşturması açılan ve savunma istenen fiilin neden ibaret bulunduğu ile belirtilen tarihte savunmasını yapmadığı takdirde savunmadan vazgeçmiş sayılacağı ihtarı açıkça belirtilmelidir. Savunmaya davet yazısının şüpheliye tebliğ edildiği tarih ile savunmasının alınacağı tarih arasındaki süre yedi (7) günden az olmamalıdır. Sürelerin hesabında davet yazısının tebliğ edildiği gün hesaba katılmaz.

Savunma alınmadan ya da usulsüz savunma alınarak verilen disiplin cezaları, savunma hakkının kısıtlanması nedeniyle, usul yönünden hukuka aykırı olacaktır.

Şüphelinin ve varsa şikayetçinin ifadesi ya da savunması alınırken yemin ettirilmemelidir. İfade sahibi, şayet isterse vekaletnamesi olmak şartıyla ifade sırasında yanında avukat bulundurabilir. Bu taktirde ifade tutanağının avukat tarafından da imzalanması gerekmektedir. Soruşturma gizli olup ifade sırasında, soruşturmacı ya da soruşturma komisyonu üyeleri, katip, ifade sahibi ve varsa vekili dışında kimse bulunamaz.

Aynı olaydan dolayı Cumhuriyet Savcılığında soruşturma başlatılması ya da ceza mahkemelerinde yargılama yapılması disiplin soruşturmasını geciktirmez. Ayrıca şüphelinin Türk Ceza Kanunu'na göre mahkum olması veya olmaması disiplin cezasının uygulanmasını engellemez.

Soruşturma devam etmekte iken onayda belirtilen kişi ve fiillerden başka sorumlu ya da fiillerin varlığının tespiti halinde, bu kişi ya da fiillerin de soruşturmaya dahil edilmesi soruşturmayı açan makamdan istenir. Bu durumda soruşturmayı açan makam, konuyu değerlendirerek bu fiil ya da kişilerin de soruşturmaya dahil edildiğine ilişkin ek bir onay

arak soruşturmacıya bildirir ya da gerek görürse bu fiil ve kişiler hakkında yeni bir soruşturma açabilir.

Soruşturmayı açan makam, soruşturmacı tarafından bildirilen kişi hakkında soruşturma açmaya yetkili olmadığı takdirde durumu ivedilikle Rektörlük Makamına bildirmelidir.

7.) Soruşturma Raporunun Düzenlenmesi ve Teslimi

Yönetmeliğin 25. maddesi uyarınca soruşturma sona erdiğinde bir soruşturma raporu düzenlenir. Raporda soruşturma onayı, soruşturmaya başlama tarihi, soruşturulanın kimliği, resmi sıfatı, suç konuları, soruşturmanın safhaları, deliller ve alınan savunma özetlenir. Her suç maddesi ayrı ayrı tahlil edilerek, delillere göre suçun sabit olup olmadığı tartışılır, suç sabitse uygulanacak ceza teklif edilir, dosya kapsamındaki tüm belge asılları (özellikle çağrı yazıları ve tebellüğ belgeleri) veya aslı yoksa suretleri bir dizi pusulasına bağlanarak rapora eklenir ve gecikmeden (soruşturma raporu 2 nüsha, ekler tek nüsha olarak) soruşturmayı açan makama teslim edilir. Dizi pusulasının altında teslim eden ve alanın imzaları bulunur.

Soruşturma raporunda bulunması gereken hususlar:

- a. Soruşturma onayı,
- b. Soruşturmaya başlama tarihi,
- c. Soruşturulanın kimliği, resmi sıfatı,
- . Suç konuları,
- d. Soruşturmanın safhaları,
- e. Delillerin özeti,
- f. İfadelerin özeti,
- g. Delillerin değerlendirilmesi, (Her suç maddesi ayrı ayrı tahlil edilerek delillere göre suçun sabit olup olmadığı tartışılır)
- ğ. Sonuç

Soruşturma raporunun sonuç kısmında; gerekçeleriyle birlikte şüphelinin üzerine atılı fiili işleyip işlemediği, suçlu ise fiilin Yönetmeliğin hangi maddesi kapsamında suç sayıldığı açıkça belirtmeli ve ceza önerilmelidir.

8.) şüphelinin Son Savunmasının Alınması

Soruşturmacının dosyayı teslim etmesinden sonra, ceza vermeye yetkili makam, yedi günden az olmamak üzere şüpheliye süre vererek son savunmasını almalıdır.

Savunmaya davet yazısında şüpheliye, hakkında disiplin cezası açılan fiilin neden ibaret bulunduğu, teklif edilen disiplin cezası ve savunmasını verilen sürede yapmaması halinde savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağı bildirilir.

9.) Disiplin Cezası Vermeye Yetkili Amirler ve Kurullar

Yukarıda açıklandığı üzere disiplin soruşturması açma yetkisi sıralı disiplin amirlerine aittir. Bununla birlikte soruşturmayı açan amir, her durumda ceza verme yetkisine sahip değildir. Yönetmelikte disiplin suçunun ve şüphelinin niteliğine göre disiplin cezası verme yetkisi farklı amir ve kurullara verilmiştir. Yetkiye ilişkin kurallar kamu düzenine ilişkin olduğundan, yetki kurallarına uyulmaksızın -yetkisiz bir makam tarafından- tesis edilen idari işlemler, yetki yönünden hukuka aykırı olur. Bu itibarla disiplin amirinin ya da disiplin kurullarının yetkileri dışında kalan bir disiplin cezası vermeleri işlemi sakatlar.

Yerleşik yargı kararları disiplin cezası verme yetkisinin bağlı yetki olduğunu kabul etmektedir. Bu nedenle yasal düzenlemede ceza verme yetkisi tanınan amir ya da kurulun bu yetkisini bir üst amir ya da kurula devretmesi mümkün değildir.

a-Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından verilir.

b-Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, görevlinin bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra atamaya yetkili amirler tarafından, dekanlar için ise disiplin amirinin teklifi üzerine Yüksek Disiplin Kurulu kararı ile verilir.

c-Kamu görevinden çıkarma cezası, disiplin amirlerinin bu yoldaki isteği üzerine, Yüksek Disiplin Kurulu kararı ile verilir.

Disiplin Kurulları:

Yüksek Disiplin Kurulu	Yükseköğretim Genel Kurulu
Üniversite Disiplin Kurulu	Üniversite Yönetim Kurulu
Fakülte Disiplin Kurulu	Fakülte Yönetim Kurulu
Enstitü Disiplin Kurulu	Enstitü Yönetim Kurulu
Yüksekokul Disiplin Kurulu	Yüksekokul Yönetim Kurulu
Konservatuvar Disiplin Kurulu	Konservatuvar Yönetim Kurulu

Disiplin kurullarında profesörlerle ilgili hususların görüşülmesinde doçent ve yardımcı doçentler, doçentlerle ilgili hususların görüşülmesinde yardımcı doçentler ve kendileri ile ilgili hususların görüşülmesinde ilgili üyeler görüşmelere katılamazlar. Bu sebeple Kurulun teşekkül edememesi halinde bir üst kurul görevlidir.

Yönetmeliğin 39. Maddesinde, Kurulun gerek görürse soruşturmacıları dinleyebileceği hükme bağlanmış olup soruşturmacının aynı zamanda Disiplin Kurulu üyesi olması halinde soruşturmacısı olduğu dosyanın görüşüldüğü toplantıya katılmaması gerekir. Yerleşik yargı kararları gereğince şüpheli ya da şikayetçiler de Disiplin Kurulu üyesi olmaları halinde toplantıya katılarak oy kullanmamalıdır.

Değişik dereceli kimselerin bir arada suç işlemleri halinde soruşturma usulü ve görevli disiplin kurulu üst dereceli şüpheliye göre tayin edilir.

Disiplin kurulları, üye tam sayısının yarısından fazlası ile toplanır, kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Her üye oyunu kabul veya ret yoluyla vermekle görevlidir. Çekimser oy kullanılamaz. Oylamada Başkan oyunu en son kullanır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

Disiplin Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde atamaya yetkili amirler başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler.

Ayrıca şüphelinin sendika üyesi olması halinde Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2014 ve 2015 yıllarını kapsayan 2. Dönem Toplu Sözleşmenin 19. maddesi uyarınca sendika temsilcisi de yetkili disiplin kurulunun konuyla ilgili oturumuna davet edilmelidir. Sendika temsilcisi şüpheli tarafından verilmiş yetki belgesini sunmak şartıyla dosyadan suret alabilir ve konu ile ilgili oturuma katılabilir. Ancak bu hususun sendikaya gönderilen davet yazısında belirtilmesi gerekir.

10.) Disiplin Cezası Verilirken Dikkat Edilecek Hususlar

Şüphelinin eylemi birden çok disiplin suçu içinde değerlendirilebiliyorsa, birden çok disiplin cezası değil, en ağır olan ceza ile cezalandırılması gerekir. Ancak farklı fiiller nedeniyle tek bir soruşturma açılmışsa her fiil ayrı ayrı değerlendirilir.

Şüphelinin geçmişi ve sicil durumu ceza kararına etki eder. Yönetmeliğin "*İyi Halin Değerlendirilmesi*" başlıklı 16. maddesine göre geçmiş hizmetleri sırasında çalışmalarını olumlu olan ve sicilleri iyi veya çok iyi derecede olan, suçu sabit olmuş şüphelilere bir derece hafif ceza uygulanabilir. Ancak yerleşik Danıştay kararlarıyla iyi hali bulunan şüphelilere bir derece hafif ceza uygulanması gerektiği, koşulları oluşmasına rağmen gerekçesiz olarak bir alt ceza verilmemesinin ceza verilme işlemini sakatlayacağı kabul edilmektedir. Bu durumdaki görevlilere, bir alt cezanın uygulanması ya da uygulanmayacak ise gerekçesinin kararda açıklanması zorunludur.

Bir alt ceza uygulama yetkisi asıl disiplin cezasını vermeye yetkili amir veya kurula aittir.

Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından çıkarılmasına ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulanmasında bir derece ağır ceza verilir.

Soruşturma konusu fiilin Yönetmelikte sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve haller arasında yer almaması halinde, bu fiillerin nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzerleri ile aynı türden disiplin cezaları verilir.

Şüphelinin disiplin suçunu işlediği sıradaki pozisyonuna göre karar tesis edilir. Suç sırasında bağlı olunan kurumun ceza verme yetkisi, daha sonra statü ve pozisyon değişikliği ya da ayrılma nedeniyle düşmez. Örneğin şüphelinin dekanlık görevi sırasında işlediği suçtan kaynaklanan disiplin soruşturmasının, dekanlık görevinden ayrılmasından sonra açılmış olsa dahi, dekanlar için öngörülen usule uygun olarak yürütülmesi gerekir. Soruşturma sırasında istifa ve emeklilik de soruşturmanın tamamlanmasını ve ceza verilmesini engellemez.

Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren (son savunmanın ya da dosyanın ceza vermeye yetkili makama teslim edildiği tarih) 15 gün içinde vermek zorundadırlar.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren hallerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna 15 gün içinde tevdi edilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren 30 gün içinde soruşturma evrakına göre kararını bildirir.

11.) Kararların İlgiliye Tebliği, Uygulama ve İtiraz

Ceza vermeye yetkili makamlarca verilen cezalar ilgiliye 10 gün içinde iadeli-taahhütlü posta yoluyla ya da imza karşılığı elden tebliğ edilir. Elden tebligat ceza vermeye yetkili makam tarafından bizzat yapılmaması durumunda, kapalı zarf içinde ve gizliliğe riayet edilerek, imza karşılığı tebliğ edilir. Disiplin cezasının tebliğine ilişkin yazıda itiraz usul ve süresi açıkça belirtilir. Ceza vermeye yetkili amirlerce, disiplin kurulu kararlarına dayanılarak verilmiş olan cezalara, disiplin kurulu kararları da eklenir.

Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve derhal uygulanır. Aylıktan kesme cezası, cezanın verilmiş tarihini takip eden aybaşında uygulanır. Ceza vermeye yetkili makam tarafından hangi oranda aylıktan kesme uygulanacağı kararda belirtilmelidir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını alan öğretim elemanı, yönetici, memur ve diğer personelin bulunduğu derece ve kademedeki ilerlemesi ceza süresi kadar durdurulur. Personelin bulunduğu maaş derece ve kademesi itibarıyla hakkında kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının uygulanmasının mümkün olmadığı hallerde, fiilin ağırlık derecesine göre brüt aylıklarının $\frac{1}{4}$ 'ü $-\frac{1}{2}$ 'si kesilir ve tekerrüründe görevlerine son verilir. Ceza vermeye yetkili kurul tarafından kaç yıl süreyle kademe ilerlemesinin durdurulacağı ya da hangi oranda aylıktan kesme uygulanacağı kararda belirtilmelidir.

Öğretim elemanının akademik yükselme ve atanması ile ilgili işlemler de ceza süresince durdurulur ve mecburi bekleme süresinden düşülür. Memurlar bu süre içerisinde yarışma sınav ve seçmelerine giremezler.

Verilen disiplin cezaları Personel Dairesi Başkanlığına bildirilir. Kamu görevinden çıkarma cezası ise Personel Dairesi Başkanlığınca bütün üniversite rektörlüklerine ve ayrıca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı itiraz, kişinin bağlı olduğu kurumdaki disiplin kuruluna yapılabilir. Kişinin itirazının görüşüleceği toplantıya cezayı veren disiplin amiri, soruşturmacı, şüpheli ve şikayetçi katılamaz. Bu şekilde kurulun oluşturulamaması halinde bir üst disiplin kurulu yetkilidir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı kişinin bağlı olduğu yükseköğretim kurumu aracılığıyla Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz edebilir. İlgili yükseköğretim kurumu itiraza ilişkin dilekçe ve soruşturma dosyasını 7 gün içerisinde Yükseköğretim Kuruluna iletmekle yükümlüdür.

Disiplin cezalarına karşı itiraz süresi, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren 7 gündür. Disiplin kurulları, üye tam sayısının yarıdan fazlası ile toplanır, kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Her üye oyunu kabul veya ret yoluyla vermekle görevlidir. Çekimser oy kullanılamaz. Oylamada başkan oyunu en son kullanır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

İtiraz mercileri kararı gözden geçirerek verilen cezayı aynen kabul edebilecekleri gibi cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler. İtiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin, kendilerine intikalinden itibaren 30 gün içinde kararlarını vermek zorundadırlar.

Kaldırılan cezalar özlük dosyasından çıkarılır. Disiplin cezalarının tümüne karşı yargı yolu açıktır.

12.) Görevden Uzaklaştırma

Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülecek üst kuruluşlar ile yükseköğretim kurumu yöneticileri, öğretim elemanları, memurlar ve diğer personel hakkında alınan ihtiyati bir tedbirdir. Görevden uzaklaştırma tedbiri soruşturmanın herhangi bir safhasında alınabilir. Personel en çok 3 ay için görevden uzaklaştırılabilir. Görevden uzaklaştırma kararı soruşturma açılmadan önce verilmiş ise 10 iş günü içinde soruşturmaya başlanılmalıdır. Görevden uzaklaştırma işleminden sonra süresi içinde soruşturmaya başlamayan; bu işlemi keyfi olarak veya garaz ya da kini dolayısı ile yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılan yetkililer, hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler.

Görevden uzaklaştırma yetkisi atamaya yetkili amirlere aittir. Rektörlerin görevden uzaklaştırılabilmesi için Yükseköğretim Genel Kurulunun kararı şarttır. Bütün görevden uzaklaştırma kararları atamaya yetkili amirlere ve Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Görevden uzaklaştırılanlara bu süre içinde aylıklarının üçte ikisi ödenir. Bu kişiler kanunların öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler.

Soruşturma sonunda kamu görevinden çıkarma cezası önerilmesi hali dışında görevden uzaklaştırma tedbiri derhal kaldırılır. Tedbirin kaldırılması kararı, Rektörler hakkında Yükseköğretim Genel Kurulu, diğer personel için ise atamaya yetkili amir tarafından verilir. Yükseköğretim Denetleme Kurulu üyelerince verilen uzaklaştırma kararları

ise Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca kaldırılır. Soruşturmaya konu olan fiiller, hizmetin devamına engel olmadığı hallerde uzaklaştırma kararı her zaman kaldırılabilir.

Görevden uzaklaştırma tedbiri alınmakla beraber, soruşturma sonunda yetkili makam veya mercilerce hakkında kamu görevinden çıkarılmadan başka bir disiplin cezası verilenler ve ceza kararından evvel haklarındaki disiplin kovuşturması af ile kaldırılanlar, bu kararların kesinleşmesi üzerine veya tedbirin üç ay sürmesi halinde derhal göreve iade edilirler. Bu kişilerin aylıklarının kesilmiş olan üçte biri kendilerine ödenir ve görevden uzakta geçirdikleri süre, özlük hakları yönünden de çalışılmış gibi kabul edilir.

13.) Özlük Dosyasından Çıkarılma

Disiplin cezaları özlük dosyasına işlenir. Ceza alan, uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene, diğer cezaların uygulanmasından 10 sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezaların özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. Ceza alan kişinin, yukarıda yazılan süreler içerisindeki davranışları, bu isteği haklı kılacak nitelikte görülürse, isteğinin yerine getirilmesine karar verilerek bu karar özlük dosyasına işlenir. Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasında ise ayrıca disiplin kurulunun mütalâası alınır.

Af yasalarıyla, zaman zaman memurlar ve diğer kamu görevlilerine kanun, tüzük ve yönetmelikler gereğince verilen bazı disiplin cezaları tüm sonuçları ile affedilmekte ve dosyasından çıkarılmaktadır. Ancak Danıştay "*disiplin cezaları sonucunda kurumla ilişkisi kesilenlerden bu cezaları 4455 sayılı Af Kanunu kapsamına girenlerin göreve dönme istemlerinin idarelerce kabul zorunluluğu bulunmadığı, bu yoldaki başvuruların açıktan atanma talebi olarak değerlendirilmesi gerekeceği*" sonucuna ulaşmıştır.

14.) Diğer Hususlar

Genel sekreter, rektörlük ve genel sekreterlik tarafından, fakülte, yüksekokul, enstitü ve konservatuar sekreterleri ise dekanlık-müdürlük ve sekreterlik tarafından açılan soruşturmaların kaydedildiği bir defter tutulmasından sorumludur. Açılan disiplin soruşturması sayfa numaraları önceden konmuş ve sonuna sayfa sayısı kaydedilmiş bu defterin ayrı sayfalarına yazılır. Bu deftere soruşturmanın bütün safahatı işlenir.

Kişilerle olan yazışmalar iadeli taahhütlü olarak yapılır. Evrakın elden verilmesi halinde alınacak imzalı belge dosyada muhafaza edilir. Diğer hususlarda 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

B.) PERSONEL CEZA SORUŞTURMASI

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca yükseköğretim üst kuruluşları ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar nedeniyle haklarında Savcılıklarca doğrudan soruşturma açılması mümkün değildir. Yukarıda sayılan personelin görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 53/c maddesinde düzenlenen hükümlere göre ceza soruşturması yapılarak haklarında son soruşturmanın açılıp açılmamasına (şüphelinin görev unvanına göre) anılan Kanun maddesinde düzenlenmiş olan kurullarca karar verilir.

1.) Soruşturmaya Yetkili Amirler ve Soruşturmanın Açılması

2547 sayılı Kanun'un 53. maddesindeki düzenlemeye göre, soruşturma açmaya yetkili amir, Yükseköğretim Kurulu Başkanı veya diğer disiplin amirleridir.

Soruşturmaya yetkili makam, Yükseköğretim kurumunda çalışan personelin, görevi sırasında veya görevinden doğan bir suç işlediğini, ihbar, şikayet, basın yayın yolu ile veya doğrudan doğruya suça şahit olarak öğrenmesi durumunda, 2547 sayılı Kanun'un 53/c-1 maddesine göre personel hakkında ceza soruşturması başlatır. Yetkili amir soruşturmayı bir soruşturmacı vasıtası ile yaptırır. Soruşturma disiplin amiri tarafından imzalanacak soruşturma onayı ile başlatılır. Soruşturma onayının bir sureti bilgi için Personel Daire Başkanlığına gönderilir.

Soruşturma onayında kimin hakkında soruşturma açıldığı ismen ifade edilmeli, fail bilinmiyorsa onayda soruşturmacıdan varsa failin belirlenmesi istenmeli ve soruşturma konusu fiilin nelerden ibaret olduğu açıkça belirtilmelidir. Onayda isnat edilen suçun Türk Ceza Kanununun hangi maddesi kapsamında değerlendirileceğinin ifade edilmemesi gerekir.

2.) Soruşturmacıların Nitelikleri

Soruşturmacının görev ve derecesi ya da akademik unvanı, soruşturması yapılan memurun görev ve derecesinden ya da akademik personelin unvanından daha yüksek ya da aynı düzeyde olmalıdır. Yöneticiler ve idari personel hakkındaki soruşturmalarda da unvan eşitliği aranır. Değişik statüdeki personelin birlikte suç işlemesi halinde ast, üst hakkındaki soruşturma usulüne tabidir.

3.) Soruşturmanın Yapılması

Soruşturma onayı ile görevlendirilen soruşturmacı, soruşturma emrini incelemek suretiyle hangi konu ve konularda, kim veya kimler hakkında soruşturma yapılması istendiğini tespit eder. Soruşturma onayı ekinde yer alan şikayet dilekçeleri, ihbar yazıları ve varsa diğer kayıt ve belgeler dikkatle incelenerek iddialarla ilgili gerekli bilgi ve belgeleri ilgili makam ve kişilerden temin ederek dosyada toplar. Gerekli gördüğü takdirde keşif yapar, bilirkişi incelenmesi isteyebilir ve ihtiyaç duyduğu tüm delilleri toplayabilir. Disiplin ve ceza soruşturmasının birlikte yürütülmesi halinde her iki soruşturmaya ilişkin usullere de uyulur. Soruşturmacının görevleri aşağıdaki gibidir:

a- Şikayetçinin İfadeye Çağırılması ve İfadesinin Alınması: Şikayetçi, soruşturmaya konu olayı içeren davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde ifade vermek üzere davet edilir. Davet yazısı müştekiye iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ edilir ve tebliğe ilişkin belge soruşturma dosyasına konulur. Şikayetçiye varsa şikayet dilekçesindeki imzanın kendisine ait olup olmadığı sorularak, ifadesinin alınmasına başlanır. Şikayetçinin, soruşturmacı ve bir zabıt katibi eşliğinde kimlik bilgileri ile tüm şikayetleri dinlenerek zapta geçirilir. Hazırlanan tutanağın altı soruşturmacı, şikayetçi ve zabıt katibince imzalanır. İki nüsha olarak hazırlanmış olan tutanağın bir örneği talebi halinde müştekiye verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası alınır. Müştekinin ifadesi, şüpheli ve tanıkların ifadesinden önce alınır. İfadesi alınırken şikayetçiye yemin teklif edilmez.

Müşteki dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak huzurda veya istinabe suretiyle kimlik tespiti yapılmalı, tutanağa ifadesini yazılı vermek istediği hususu yazılarak, belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi müştekinin de onayladığı belirtilmelidir.

b- Şüphelilerin İfadeye Çağırılması ve İfadesinin Alınması: Şüpheli, soruşturmaya konu olayı ve dolayısıyla ne ile suçlandığını tam olarak görebileceği şekilde hazırlanmış davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde olaya ilişkin savunmasını yapmak üzere davet edilir. Davet yazısı şüpheliye iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ ettirilir ve tebliğe ilişkin belge soruşturma dosyası kapsamına alınır. Davet yazısında, savunmasını yapması sırasında dilerse yanında bir avukat bulundurabileceği hususu ile ifade vermek üzere gelmemesi halinde zorla getirileceği ihtarı yer alır. Şüpheliye, talep etmesi halinde savunmasını hazırlayabilmesi amacıyla makul bir süre verilir. Ancak disiplin ve ceza soruşturmasının birlikte yürütülmesi halinde disiplin soruşturmalarındaki usule de uyulması zorunludur. Sürelerin hesabında davet yazısının tebliğ edildiği gün hesaba katılmaz. Şüphelinin, soruşturmacı ve bir zabıt katibi eşliğinde kimlik bilgileri ile tüm savunmaları dinlenerek zapta geçirilir. Hazırlanan tutanak soruşturmacı, şüpheli, varsa avukatı ve zabıt katibince imzalanır.

Şüpheli dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak huzurda veya istinabe suretiyle kimlik tespiti yapılmalı, tutanağa şüphelinin savunmasını yazılı olarak vermek istediği hususu yazılarak, savunması için belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi şüphelinin de onayladığı belirtilmelidir. İki nüsha olarak hazırlanmış olan tutanağın bir örneği talebi halinde şüpheliye verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası alınır. Savunmasının alınması öncesinde veya sonrasında şüpheliye, doğru söylediğine ilişkin kesinlikle yemin teklif edilmez.

c- Tanıkların İfadeye Çağırılması ve İfadesinin Alınması: Tanık, soruşturmaya konu olayı içeren davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde olaya ilişkin bilgi vermek üzere davet edilir. Davet yazısı tanığa iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ ettirilerek tebliğe ilişkin belge soruşturma dosyasına eklenir. Tanığın kimlik bilgileri zapta geçirildikten sonra, olaya ilişkin bildikleri hakkında doğruyu söyleyeceği hususunda yemin ettirilir. Tanığın yemin etmekten imtina etmesi durumunda bu husus tutanağa geçirilir. İki nüsha hazırlanan tutanağın bir örneği talebi halinde tanığa verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası alınır. Tanığın ifade vermeye gelmemesi halinde zorla getirilmesini temin etmek üzere konu Rektörlük Makamına bildirilir.

Tanık dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak huzurda veya istinabe (ifadesine başvurulacak kişinin Ankara dışında olması veya askerlik, tutukluluk gibi nedenlerle ifade vermeye gelemeyecek durumda olması halinde ifadesinin, bağlı olduğu mülki ya da idari amir ya da tutukluk halinde cezaevi savcısı tarafından alınmasının talep edilmesi) suretiyle kimlik tespiti yapılmalı, yazılı beyanının doğruluğuna ilişkin usulüne uygun yemin ettirilmeli, tutanağa ifadesini yazılı vermek istediği hususu yazılarak, belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi tanıyan da onayladığı belirtilmelidir.

d- Diğer Delillerin Toplanması: Soruşturmacı, soruşturma konusu olayı açıklığa kavuşturmak için ifadeler dışında ihtiyaç duyduğu tüm bilgi ve belgeleri toplamak zorunda olup, yasal sınırlamalar dışında her türlü yetkiye de sahiptir. İhtiyaç duyduğunda keşif yapabilir, bilirkişi incelemesi yaptırabilir. Esasen 2547 sayılı Kanun'da yer alan özel hüküm nedeniyle soruşturmacı, soruşturma kapsamında Cumhuriyet Savcısının sahip olduğu tüm yetkilere sahip ise de uygulamada bu durum pek çok kişi ve kuruluş tarafından bilinmediğinden soruşturmacılar zorluk yaşamaktadırlar. Bu konuda açısından kurum dışı keşif ve bilirkişi incelemesi yapılması gerektiğinde işlemlerin Rektörlük Makamı aracılığıyla yürütülmesi kolaylık sağlamaktadır.

Soruşturmacı dosyada bilirkişi incelemesi ya da keşfe ihtiyaç olup olmadığına dosya kapsamında kendisi karar verecektir. Ancak özellikle de tıbbi hatadan kaynaklanan soruşturmalarda Üniversitemiz dışından bilirkişi incelemesi yaptırılması Danıştay kararları çerçevesinde bir zorunluluktur. Bu konuda Rektörlüğe gönderilen talep yazısında hangi alanda uzman bilirkişiye ihtiyaç duyulduğunun ve bilirkişi tarafından incelenmesi gereken hususların neler olduğunun açıklanması ve dosya suretinin yazıya eklenmesi gerekmektedir.

e- Fezlekenin Hazırlanması: Soruşturma aşamasında müştekiler, şüpheliler ile tüm tanıkların ifadeleri alındıktan ve gerekli görülen tüm deliller toplandıktan sonra soruşturmacı tarafından, kendisine soruşturma görevi veren amire sunulmak üzere fezleke hazırlanır. Fezleke, soruşturmayı açan kurum, soruşturması istenilen olay, soruşturmanın ne şekilde başladığı, şüphelilerin isimleri (birden fazla şüpheli varsa tüm şüpheliler tek tek listelenmelidir) suçun niteliği, deliller, ifadelerin özeti, delillerin değerlendirilmesi, kanaat ve istem bölümleri yer alır. Fezlekenin ekinde, tebliğ belgeleri, tüm ifadeler ve yazılı ya da görsel bütün deliller yer alır. İstem bölümünde, soruşturmacı tarafından, şüpheli ya da şüphelilerin, yargılanmalarına yer olup olmadığına (lüzum-u muhakeme ya da men-i muhakeme) ilişkin kanaat bildirilir.

Fezleke her bir şüpheli, olay ya da delil ayrı değerlendirilmeli, kanaat gerekçelendirilmelidir. İstem bölümünde kanaat bildirilirken de şüphelilerin isimleri tek tek yazılmalıdır.

4-) Soruşturmanın Sonuçlandırılması

Soruşturmacının, soruşturmayı tamamlayarak hazırladığı fezleke ve dosyayı ilgili yetkili kurula gönderilmek üzere soruşturma emri veren makama sunması üzerine, soruşturma yapmaya yetkili makam tarafından fezleke ve ekleri, karar vermeye yetkili kurula ulaştırılır. Artık şüpheli hakkında karar verilmesi aşamasına gelmiş olur. İlk soruşturma aşamasından sonra son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullar 2547 sayılı Kanun'un 53/c-2 maddesinde yer almaktadır.

- Üniversite, fakülte, enstitü ve yüksekokul yönetim kurulu üyeleri, fakülte dekanları dekan yardımcıları, enstitü ve yüksekokul müdürleri ve yardımcıkları ile üniversite genel sekreteri hakkında, rektörün başkanlığında rektörce görevlendirilen rektör yardımcıklarından oluşacak üç kişilik kurul,

- Öğretim elemanları, fakülte enstitü ve yüksekokul sekreterleri hakkında üniversite yönetim kurulu üyeleri arasından oluşturulacak üç kişilik kurul,

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurlar hakkında, mahal itibariyle yetkili il idare kurulu tarafından son soruşturmanın açılıp açılmayacağına karar verilir.

Yetkili kurullar tarafından verilen kararlar, Danıştayın görevli dairesince verilecek kararın türüne göre itiraz üzerine veya kendiliğinden nihai olarak karara bağlanır.

Üniversite Yönetim Kurulunca oluşturulacak kurulda, görevlendirilecek asıl ve yedek üyeler bir yıl için seçilirler. Süresi sona erenlerin tekrar seçilmeleri mümkündür.

Son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullar üye tam sayısı ile toplanır. Kurullara, üye olması halinde soruşturmacı, şikayetçi ve şüpheliler katılamazlar. Noksanlar yedek üyelerle tamamlanır.

Kurullarda, her üye oyunu kabul veya ret yoluyla vermektir. Çekimser oy kullanılamaz. Kararlarda oy çokluğu esası uygulanır. Kararın oy çokluğu ile alınması halinde karara katılmayan üye imzasının yanına katılmadığını belirtmeli ve ayrıca katılmama gerekçesini yazılı olarak vermelidir.

5-)Yetkili Kurullar ile Danıştay Tarafından Verilecek Kararlar ve İtiraz

2547 sayılı Kanun'un 53/c maddesinde, yukarıda sayılan karar kurullarınca son soruşturmanın açılması (lüzum-u muhakeme) veya son soruşturmanın açılmaması (men-i muhakeme) kararları verileceği belirtilmiştir.

a) Lüzum-u Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılması) Kararı

2547 sayılı Kanun'un 53. maddesine göre, şüphelinin müsnet suçu işlediğine ilişkin inandırıcı ve yeterli delil bulunursa, şüphelinin yargılanmasını sağlayan lüzum-u muhakeme kararı verilir.

Yetkili kurul kararlarında, şüphelinin adı, soyadı, müsnet suçu işlediği sıradaki memuriyet unvanı ve görevi, şüpheliler hakkında cezai kovuşturmayı gerektiren suç konusu eylemin neden ibaret olduğu ve isnat edilen suç konusu eylemlerin hangi tarihte işlendiği, her eylem hakkında verilen kararın gerekçesi, verilen kararın oy birliği ile mi yoksa oy çokluğu ile mi verildiği ve deliller gösterilir.

Lüzum-u muhakeme kararları şüpheliye ve şikayetçiye tebliğ edilir. Şüphelinin bulunamaması durumunda, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda belirtilen ilan tebliğ yolu ile tebligat yapılır.

Lüzum-u muhakeme kararına karşı şüphelinin 10 gün içinde itiraz hakkı bulunmaktadır. İtiraz dilekçesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere soruşturmayı açan makama da verilebilir. Karara karşı itiraz edilmesi halinde, kararın tebliğine ilişkin belge ve itiraz dilekçesi de eklenmek suretiyle fezleke, yetkili kurul kararı ve soruşturma dosyası Danıştay'a gönderilmek üzere ivedilikle Rektörlük Makamına iletilir. Yasal süre içinde itiraz edilmez veya karar üst kurulca (Danıştay) onanırsa kesinleşir ve dosya, itiraz üzerine kesinleşmişse Danıştay Başkanlığınca, itiraz edilmeksizin kesinleşmişse Rektörlük Makamı tarafından yetkili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. .

İtiraz sonucu kararı inceleyen kurul, lüzum-u muhakeme kararını bozarak şüphelinin men-i muhakemesine karar verebilir. Bu durumda ise şüpheli yargılanmaz ve bu karar kesindir. Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

b) Men-i Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılmaması) Kararı

Şüpheli hakkında suç sabit bulunmaz, kanuni unsurları teşekkül etmez, suç şüpheliye atfedilemez ya da olay suç olmakla beraber şüphelinin suçu işlediği konusunda kamu davasının açılmasına yetecek ölçüde kanıt elde edilemezse men-i muhakeme kararı verilir.

Men-i muhakeme kararı, şüpheli hakkında son soruşturma yapılmasını önler ve bu karar şüpheliye ve varsa müştekiye bildirilir. Şikayetçiler bu kararlara 10 gün içinde itiraz edebilirler. İtiraz dilekçesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere soruşturmayı açan makama da verilebilir. Karara karşı itiraz edilmesi halinde, kararın tebliğine ilişkin belge ve itiraz dilekçesi de eklenmek suretiyle fezleke, yetkili kurul kararı ve soruşturma dosyası Danıştay'a iletilmek üzere Rektörlük Makamına gönderilir. İtiraz edilsin veya edilmesin, men-i muhakeme kararları incelenmek üzere kendiliğinden bir üst kurula (Danıştay'a) gider ve yapılan inceleme sonucunda karar onanırsa men-i muhakeme kararı kesinleşir.

Danıştay men-i muhakeme kararlarını bozup lüzum-u muhakeme kararı da verebilir. Danıştay tarafından verilen kararlar kesin olup bunlara karşı itiraz yoluna başvurulamaz. Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

c) Kovuşturmaya Yer Olmadığına İlişkin Karar

Yetkili kurullar, sanığın ölümü, genel af ilanı, zaman aşımı, takibi şikayete bağlı suçlarda şikayetçinin altı ay içinde dilekçe vermemesi, şikayetinden karar verilmeden önce vazgeçmesi, fiilin Türk Ceza Kanunu kapsamında suç olmaması, şüphelinin görevi dolayısıyla ya da görevini yaptığı sırada gerçekleştirilen bir eylemden kaynaklanmaması gibi durumların birinin varlığı halinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verebilirler.

Bu kararlar da Danıştay'ın incelemesine tabi olup men-i muhakeme kararında belirtilen usulle soruşturmayı açan makam tarafından Danıştay'a iletilmek üzere Rektörlük Makamına gönderilir. Danıştay'ın verdiği karar kesindir. Kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

d) Karar Verilmesine Yer Olmadığına İlişkin Karar

Soruşturma konusu eylem ve kişi hakkında bu soruşturmadan daha önce başlatılmış bir soruşturma ya da verilmiş bir karar varsa “karar verilmesine yer olmadığına” karar verilmelidir. Bu kararın da şüpheliye ve müştekiye tebliğ edilmesi gerekmektedir.

Bu karar da Danıştay’ın incelemesine tabi olup men-i muhakeme kararında belirtilen usulle soruşturmayı açan makam tarafından Danıştay’a gönderilir. Danıştay’ın verdiği karar kesindir. Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

e) Dosyanın Geri Çevrilmesi Kararı

Dosyayı inceleyen yetkili kurul (İl İdare Kurulu ya da Üniversite 3 Kişilik Kurulu) tarafından, soruşturma emrinin usule uygun alınmaması, soruşturmaya başka şüphelilerin de dahil edilmesi, şüpheli-tanık ifadelerinin hiç veya usulüne uygun alınmaması, eylemin bilirkişi incelemesini gerektiren bir suç olması halinde bilirkişi raporu düzenletirilmemiş olması, soruşturmanın kanuna ve usule uyulmadan yapılması gibi durumların varlığı halinde eksiklikler giderilmek üzere dosyanın geri çevrilmesine karar verilebilir. Bu durumda soruşturmacı tarafından, kararda belirtilen eksiklikler giderilir ve yeniden fezleke düzenlenerek dosya, soruşturmayı açan makama teslim edilir. Soruşturmayı açan makam dosyayı yeniden yetkili kurula gönderir.

Danıştay tarafından yapılan inceleme neticesinde ise, yukarıda belirtilen eksikliklerin varlığı, yetkili kurulların kanun ve usule uygun olarak oluşmaması, toplanmaması ve usulsüz karar vermesi, verilen kararda noksanlık olması, oy çokluğu ile alınan kararlarda muhalefet görüşünün yazılmaması, kararda imzaların eksik olması, soruşturmacının karar organına üye olarak katılması, yasanın öngördüğü biçimde yazılı bildirimlerin yapılmaması, dosyanın başka bir kurula gönderilmesi gerekirken sehven yetkisiz ve görevsiz kurula gönderilmesi durumlarında dosyanın geri çevrilmesi kararı verilebilir. Bu durumda kararda belirtilen eksiklikler giderilerek yeniden karar verilir ve dosya usulüne uygun olarak Danıştay’a gönderilir.

6-) İstisnalar

Yükseköğretim personelinin işlemiş olduğu tüm suçlar hakkındaki soruşturma 2547 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülmez. Bazı suçlar genel hükümlere göre Cumhuriyet Savcılıklarınca soruşturulurlar. Bu istisnaları şöyle sıralayabiliriz:

a) 2547 sayılı Kanun’un 53/c-7 maddesinde sayılan suçlar: İdeolojik amaçlarla Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrılığına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak maksadıyla işlenen suçlarla bunlara irtibatlı suçlar, öğrenme ve öğretme hürriyetini doğrudan veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükun, huzur ve çalışma düzenini bozan boykot, işgal, engelleme bunları teşvik ve tahrik, anarşik ve ideolojik olaylara ilişkin suçlar ile ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri,

b) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Fiillerin Takibi Hakkındaki Kanun Hükümleri

c) Türk Ceza Kanunu'nun 160. maddesinde istisna tutulan, Cumhurbaşkanına fiilen saldırı, Türklüğe, milletvekillerine ve Anayasal kuruluşlara ve kanunlara sövme fiilleri,

d) 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13, 14 ve 15. maddelerinde belirtilen fiiller,

e) 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 17. maddesinde yazılı suçlar,

Bu hallerde soruşturmayı savcı doğrudan yapar.

8-) 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 2547 Sayılı Kanun'a Tabi Personele Uygulanması

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu 2653 sayılı Kanun ile değişik 53 üncü maddesi (c) bendinde; Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanları ve bu kuruluş ve kurumlarının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar ile ilgili olarak uygulanacak ceza soruşturması usulü düzenlenmiştir. Buna göre anılan bendin 2 sayılı alt bendinde; yukarıda belirtilen kamu görevlileri hakkında son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullar, 4 sayılı alt bendinde; son soruşturmanın açılıp açılmamasına ilişkin kararları inceleme yetkisine sahip olan üst kurullar sayılmış ve anılan bendin 8 sayılı alt bendinde de; "bu Kanunda yer almamış hususlarda 4 Şubat 1329 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı" belirtilmiştir.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 2. maddesinde; "Bu Kanun'un Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebi ile işledikleri suçlar hakkında uygulanacağı, görevleri ve sıfatları sebebi ile özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümlerin saklı olduğu", 6. maddesinde de; "Ön inceleme ile görevlendirilen kişi ve kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerine haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre işlem yapabilecekleri" hükme bağlanmıştır.

Öte yandan 4483 sayılı Kanun'un 16. maddesinde; "Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat'ın uygulanacağı belirtilen hallerde, 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı" belirtilmiştir.

Dolayısıyla 2547 sayılı Kanun'un 53. maddesinin (c) bendinde sayılan kamu görevlileri ile ilgili olarak yapılacak ceza soruşturmalarında; anılan bendin alt bentlerine ilişkin hükümler uygulanacaktır. 4483 sayılı Kanun hükümlerinin bu personel açısından uygulanma imkanı bulunmamaktadır. Sadece 2547 sayılı Kanunda yer almamış olan hususlarda 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanacak, her iki Kanunda da hüküm bulunmayan hallerde Ceza Muhakemesi Usulü Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

C.) ÖĞRENCİ DİSİPLİN SORUŞTURMASI

Yükseköğretim kurumları öğrencilerine verilecek disiplin cezaları ile soruşturma usul ve esasları Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Üniversitenin önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim gören öğrencilerinin disiplin işleri 2547 sayılı Kanun'un 54. maddesi ve Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğine göre yürütülür.

Lisansüstü öğretim gören öğrencilerden araştırma görevlisi kadrosuna atanmış olanlar öğrencilik sıfatları ile ilgili suçlarda Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği, araştırma görevlisi sıfatları ile ilgili suçlarda Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği hükümlerine tabidirler.

1.) Soruşturmanın Açılması

Disiplin soruşturması, soruşturma açmaya yetkili amir tarafından başlatılabilecek olup bunlar Yükseköğretim Kanunu'nun 54. maddesi ile Disiplin Yönetmeliği'nin 12. maddesinde sayılmıştır. Disiplin amirlerinin yardımcıları ancak disiplin amirinin görevinin başında bulunmadığı zamanlarda, vekaleten görevlendirilmişlerse soruşturma açabilirler.

Disiplin amirleri, disiplin suçu işlediği şüphesi bulunan öğrenci hakkında resen disiplin soruşturması açar. Bölüm Başkanı, anabilim, anasanat, bilim veya sanat dalları başkanları ve diğer birim amirleri disiplin soruşturma taleplerini en yakın disiplin amirine yaparlar.

Disiplin amiri sadece öğrencinin savunmasını almak suretiyle disiplin cezası veremez. Disiplin suçu işlediği öğrenilen öğrenci hakkında mutlaka soruşturma açılması ve usulüne uygun olarak ifadesi alındıktan sonra ceza verilmesi mümkündür.

2.) Soruşturma Açmaya Yetkili Amirler

Disiplin soruşturması açma yetkili amirler Yönetmelikte sayılmıştır. Bir disiplin eylemi ile ilgili olarak birden çok disiplin soruşturması yürütülemez. Yönetmelik hükümlerine göre disiplin amirleri aşağıda sıralanmıştır.

- a) Fakülte öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı dekan,
- b) Enstitü öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı enstitü müdürü,
- c) Yüksekokul ve meslek yüksekokulu öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı müdür,
- ç) Konservatuvar öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı konservatuvar müdürü,
- d) Müşterek alan veya mekanlarda toplu öğrenci eylemleri ile ilgili olarak üniversite rektörleri yetkilidir.

3.) Soruşturma Açma ve Ceza Verme Zamanaşımı Süreleri

Disiplin suçu niteliğindeki fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin soruşturmaya yetkili amirlerce öğrenildiği tarihten itibaren;

a) Uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarında bir ay içinde,

b) Yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezalarında üç ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde, disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar.

Disiplin cezasını gerektiren eylemlerin işlendiği tarihten itibaren, en geç iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde, disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar. Ancak, disiplin amir veya kurulunun, bir adli yargı hükmüne ihtiyaç duyduğu hallerde; zamanaşımı süresi adli yargı hükmünün kesinleştiği günden itibaren başlar.

Soruşturmada adli yargı hükmüne ihtiyaç duyulması halinde ceza vermeye yetkili disiplin amir veya kurulunun bu konuda karar alması gerekmektedir. Bu durumun soruşturmacı tarafından tespit edilmesi halinde ivedilikle yetkili makama bildirilir. Bu durumda adli yargılamanın takibi soruşturmayı açan disiplin amiri tarafından yapılmalı ve neticelendiğinde sonucu ivedilikle soruşturmacıya bildirilerek soruşturmanın tamamlanması istenir.

4.) Soruşturmacı Tayini

Yönetmelik hükmü uyarınca disiplin amiri, disiplin suçu hakkında bilgi sahibi olduğunda soruşturmayı kendisi yapabileceği gibi soruşturmacı tayini sureti ile de yaptırabilir. Ancak yerleşik yargı kararlarında, soruşturmanın soruşturmacı tayin edilerek yaptırılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

5.) Soruşturma Onayı

Disiplin soruşturması, disiplin suçu işlendiğinin şikayetle, ihbarla ya da bizzat öğrenilmesi durumunda disiplin amiri tarafından imzalanacak soruşturma onayı ile açılır.

Disiplin suçu teşkil eden eylemden sonra öğrencinin Üniversitemizden mezun olması, çıkarılması, eğitimini bırakması, başka bir yükseköğretim kurumuna geçmesi vb. öğrenci hakkında disiplin soruşturması başlatılmasına, başlatılmışsa tamamlanmasına ve gerektiğinde disiplin cezası verilmesine engel olmaz.

Soruşturma onayında kimin hakkında soruşturma açıldığı ismen ifade edilmeli, bilinmiyorsa onayda soruşturmacıdan varsa sorumlu ya da sorumluların tespiti istenmeli ve soruşturma konusu fiilin nelerden ibaret olduğu açıkça belirtilmelidir. Onayda isnat edilen suçun Yönetmeliğin hangi maddesi kapsamında değerlendirileceğinin ifade edilmemesi gerekir. Soruşturma onayının bir sureti bilgi için Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına gönderilir.

6.) Soruşturmanın Yapılması

Soruşturmanın amacı, şüphelinin üzerine atılı disiplin suçunu işleyip işlemediğinin, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde ve süratle ortaya çıkarılmasıdır.

Soruşturma onayı gecikilmeksizin soruşturmacıya bildirilir. Soruşturmacı, soruşturmayı, kararın kendisine tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde bitirir. Bu süre içerisinde soruşturma bitirilemiyorsa soruşturmacı, gerekçeli olarak ek süre talebinde bulunur. Ek süre 15 günlük soruşturma süresinin ya da ek sürenin bitiminden itibaren başlar.

Soruşturmacı, soruşturma konusuyla ilgili tanık dinleyebilir, bilirkişi incelemesi, keşif yapabilir ve her türlü delili toplar, gerekirse istinabe yoluna (ifadesine başvurulacak kişinin Ankara dışında olması veya askerlik, tutukluluk gibi nedenlerle ifade vermeye gelemeyecek durumda olması halinde ifadesinin, bağlı olduğu mülki ya da idari amir ya da tutukluk halinde cezaevi savcısı tarafından alınmasının talep edilmesi) da müracaat edebilir.

Soruşturma kapsamında her türlü tebligat, imza karşılığı elden teslim veya öğrencinin yükseköğretim kurumuna bildirdiği adrese yazılı olarak veya tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye elektronik yolla yapılır. Bu yollarla tebliğin mümkün olmadığı durumlarda tebliğ evrakı ilgili yükseköğretim kurumunda ilan edilmek suretiyle tebligat tamamlanmış sayılır.

Yükseköğretim kurumuna kaydolarken bildirdikleri adresi değiştirdikleri halde, bu değişikliği öğrenim gördüğü okula ya da Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığına bildirmeyen, yanlış veya eksik adres vermiş olan öğrencilerin, yükseköğretim kurumunda mevcut adreslerine tebligatın yapılmış olması halinde, kendilerine tebligat yapılmış sayılır. Tebligata elverişli adresin tespiti için öğrencinin bağlı olduğu dekanlık ya da müdürlükten, bölüm-anabilim dalı başkanlığından, danışmanından ve Öğrenci İşleri Daire başkanlığından bildirdiği adresler sorulmalı ve adres tespiti eksiksiz yapılmalıdır. Diğer hususlarda 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Her soruşturma işlemi bir tutanakla tespit edilir. Tutanak, işlemin nerede ve ne zaman yapıldığı, mahiyeti, kimlerin katıldığı, ifade alınmış ise soruları ve cevapları belirtecek şekilde düzenlenir. Tutanak soruşturmacı, katip, ifade sahibi veya belge sorumluları ile keşif yapılmışsa hazır bulunanlar tarafından imzalanır.

İfadenin istinabe suretiyle alınması halinde istinabe talimatında, ifade sahibinin hüviyeti, adresi ve benzeri bilgiler ile sorulacak sorular ayrıntılı olarak belirtilir. İfadesi alınacak kişi şahit ise yemin ettirilmesi ve yaptırılacak yemin şekli de yazılır.

Yükseköğretim kurumlarının personeli, soruşturmacıların istedikleri her türlü bilgi, dosya ve başka belgeleri hiçbir gecikmeye mahal bırakmaksızın verirler ve istenecek yardımları yerine getirirler. İstenen bilgi, dosya ve belgeleri vermeyenler, gereği yapılmak üzere soruşturmacı tarafından ivedilikle Rektörlüğe iletilir.

Soruşturmacı, savunmaya davet yazısını şüpheliye tebliğ ederek şüphelinin savunmasını almalıdır. Savunmaya davet yazısında disiplin soruşturması açılan ve savunma istenen fiilin neden ibaret bulunduğu ile belirtilen tarihte özürsüz olarak savunmasını yapmadığı ya da özrünü zamanında bildirmediği takdirde savunmadan vazgeçmiş sayılacağı açıkça belirtilmelidir. Savunmaya davet yazısının şüpheliye tebliğ edildiği tarih ile savunmasının alınacağı tarih arasındaki süre yedi (7) günden az olmamalıdır. Sürelerin hesabında davet yazısının tebliğ edildiği gün hesaba katılmaz.

Savunma yapmak üzere gelen öğrencinin savunmasını yazılı olarak yapmak istemesi halinde kendisine üç günden az olmamak üzere süre verilebilir. Ayrıca yazılı savunma sunulduktan sonra soruşturmacı öğrenciye ek sorular yöneltebilir.

Geçerli bir özür bildiren veya mücbir sebep dolayısıyla davete uymadığı anlaşılan öğrenciye savunmasını yapmak üzere uygun bir süre verilir. Tutuklu öğrencilere savunmalarını yazılı olarak gönderebilecekleri bildirilir.

Savunma alınmadan ya da usulsüz savunma alınarak verilen disiplin cezaları, savunma hakkının kısıtlanması nedeniyle, usul yönünden hukuka aykırı olacaktır.

Şüphelinin ve varsa şikayetçinin ifadesi ya da savunması alınırken yemin ettirilmemelidir. İfade sahibi, şayet isterse vekaletnamesi olmak şartıyla ifade sırasında yanında avukat bulundurabilir. Bu taktirde ifade tutanağının avukat tarafından da imzalanması gerekmektedir. Soruşturma gizli olup ifade sırasında, soruşturmacı ya da soruşturma komisyonu üyeleri, katip, ifade sahibi ve varsa vekili dışında kimse bulunamaz.

Aynı olaydan dolayı Cumhuriyet Savcılığında soruşturma başlatılması ya da ceza mahkemelerinde yargılama yapılması disiplin soruşturmasını geciktirmez. Ayrıca şüphelinin Türk Ceza Kanunu'na göre mahkum olması veya olmaması disiplin cezasının uygulanmasını engellemez. Ancak, ceza yargılaması sonucunun beklenmesinin gerekli görüldüğü hallerde durum ceza vermeye yetkili disiplin amirine bildirilir.

Soruşturma devam etmekte iken onayda belirtilen öğrenci ve fiillerden başka sorumlu ya da fiillerin varlığının tespiti halinde, bu kişi ya da fiillerin de soruşturmaya dahil edilmesi soruşturmayı açan makamdan istenir. Bu durumda soruşturmayı açan makam, konuyu değerlendirerek bu fiil ya da kişilerin de soruşturmaya dahil edildiğine ilişkin ek bir onay alarak soruşturmacıya bildirir ya da gerek görürse bu fiil ve kişiler hakkında yeni bir soruşturma açabilir.

Soruşturmaya açan makam, soruşturmacı tarafından bildirilen kişi hakkında soruşturma açmaya yetkili olmadığı takdirde, durumu ivedilikle yetkili makama bildirmelidir.

7.) Soruşturma Raporunun Düzenlenmesi ve Teslimi

Yönetmeliğin 16. maddesi uyarınca soruşturma sona erdiğinde bir soruşturma raporu düzenlenir. Raporda soruşturma onayı, soruşturmaya başlama tarihi, soruşturulanın kimliği, suç konuları, soruşturmanın safhaları, deliller ve alınan savunma özetlenir. Her suç maddesi ayrı ayrı tahlil edilerek, delillere göre suçun sabit olup olmadığı tartışılır, suç sabitse

uygulanacak ceza teklif edilir, dosya kapsamındaki tüm belge asılları (özellikle çağrı yazıları ve tebellüğ belgeleri) veya aslı yoksa suretleri bir dizi pusulasına bağlanarak rapora eklenir ve gecikmeden (soruşturma raporu 2 nüsha, ekler tek nüsha olarak) soruşturmayı açan makama teslim edilir. Dizi pusulasının altında teslim eden ve alanın imzaları bulunur.

Soruşturma raporunda bulunması gereken hususlar:

- a. Soruşturma onayı,
- b. Soruşturmaya başlama tarihi,
- c. Soruşturulanın kimliği,
- ç. Suç konuları,
- d. Soruşturmanın safhaları,
- e. Delillerin özeti,
- f. İfadelerin özeti,
- g. Delillerin değerlendirilmesi, (Her suç maddesi ayrı ayrı tahlil edilerek delillere göre suçun sabit olup olmadığı tartışılır)
- ğ. Sonuç

Soruşturma raporunun sonuç kısmında; gerekçeleriyle birlikte şüphelinin üzerine atılı fiili işleyip işlemediği, suçlu ise fiilin Yönetmeliğin hangi maddesi kapsamında suç sayıldığı açıkça belirtmeli ve ceza önerilmelidir.

8.) Disiplin Cezası Vermeye Yetkili Amirler ve Kurullar

Yukarıda açıklandığı üzere disiplin soruşturması açma yetkisi disiplin amirlerine aittir. Bununla birlikte soruşturmayı açan amir, her durumda ceza verme yetkisine sahip değildir. Yönetmelikte disiplin suçunun niteliğine göre disiplin cezası verme yetkisi farklı amirlere verilmiştir. Yetkiye ilişkin kurallar kamu düzenine ilişkin olduğundan, yetki kurallarına uyulmaksızın -yetkisiz bir makam tarafından- tesis edilen idari işlemler, yetki yönünden hukuka aykırı olur. Bu itibarla disiplin amirinin ya da disiplin kurullarının yetkileri dışında kalan bir disiplin cezası vermeleri işlemi sakatlar.

Yerleşik yargı kararları disiplin cezası verme yetkisinin bağlı yetki olduğunu kabul etmektedir. Bu nedenle yasal düzenlemede ceza verme yetkisi tanınan amir ya da kurulun bu yetkisini bir üst amir ya da kurula devretmesi mümkün değildir.

a) Uyarma, kınama ve yükseköğretim kurumlarından bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezaları ilgili fakülte dekanı, enstitü, konservatuvar, yüksekokul veya meslek yüksekokulu müdürünce verilir.

b) Müşterek mekanlarda ve toplu olarak işlenen öğrenci disiplin suçlarından dolayı uyarma, kınama ve yükseköğretim kurumlarından bir aya kadar uzaklaştırma cezası verme yetkisi rektöre aittir.

c) Yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma cezası ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezaları, yetkili disiplin kurulunca verilir.

Fakülte, enstitü, konservatuvar, yüksekokul ve meslek yüksekokulunca yürütülen soruşturmalarda bu birimlerin yönetim kurulları, Rektörlük tarafından yürütülen soruşturmalarda ise Üniversite Yönetim Kurulu disiplin kurulu görevini yerine getirir. Soruşturma dosyasını inceleyen rektör, dekan, müdür veya disiplin kurulu, gerekli görürse noksan saydığı belirli soruşturma işlemlerinin tamamlanmasını aynı soruşturmacıdan veya disiplin kurulunun bir üyesinden isteyebilir.

Kurul gerek görürse soruşturmacıları dinleyebilir, soruşturmacının aynı zamanda Disiplin Kurulu üyesi olması halinde soruşturmacısı olduğu dosyanın görüşüldüğü toplantıya katılamaz. Yerleşik yargı kararları gereğince şikayetçiler de Disiplin Kurulu üyesi olmaları halinde toplantıya katılarak oy kullanmamalıdır.

Disiplin kurulları, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Disiplin cezası vermeye yetkili amir veya disiplin kurulu, soruşturma raporunda önerilen cezayı kabul edip etmemekte serbesttir; gerekçelerini göstermek kaydıyla başka bir disiplin cezası da verebilir. Çekimser oy kullanılamaz. Oylamada Başkan oyunu en son kullanır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

9.) Disiplin Cezası Verilirken Dikkat Edilecek Hususlar

Şüphelinin eylemi birden çok disiplin suçu içinde değerlendirilebiliyorsa, birden çok disiplin cezası değil, en ağır olan ceza ile cezalandırılması gerekir. Ancak farklı fiiller nedeniyle tek bir soruşturma açılmışsa her fiil ayrı ayrı değerlendirilir.

Yönetmeliğin 23. maddesine göre disiplin cezası verilirken disiplin suçunu oluşturan eylemlerin ağırlığı, soruşturulan öğrencinin daha önce bir disiplin cezası alıp almadığı, davranış, tavır ve hareketleri, işlediği fiil ve yaptığı hareket dolayısıyla pişmanlık duyup duymadığı dikkate alınarak bir alt ceza verilip verilmeyeceği de değerlendirilir. Ancak yerleşik Danıştay kararlarıyla iyi hali bulunan veya daha önce disiplin cezası almamış şüphelilere bir derece hafif ceza uygulanması gerektiği, koşulları oluşmasına rağmen gerekçesiz olarak bir alt ceza verilmemesinin ceza verilme işlemini sakatlayacağı kabul edilmektedir. Bu durumdaki öğrencilere, bir alt cezanın uygulanması ya da uygulanmayacak ise gerekçesinin kararda açıklanması zorunludur. Bir alt ceza uygulama yetkisi asıl disiplin cezasını vermeye yetkili amir veya kurula aittir.

Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir eylemin tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Disiplin suçunun tekerrürü halinde yükseköğretim kurumundan çıkarma cezası verilemez.

Soruşturma konusu fiilin Yönetmelikte sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve haller arasında yer almaması halinde, uyarma ve kınama cezası verilmesini gerektiren eylemlere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara da aynı

türden disiplin cezaları verilir. Ancak Yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma ve çıkarma cezasını gerektiren disiplin suçlarında bu hüküm uygulanmaz.

Disiplin cezası vermeye yetkili amirler uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarına, soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren en geç on gün içinde karar vermek zorundadırlar.

Diğer disiplin cezalarının verilmesini gerektiren hallerde ise dosya soruşturmayı açan makam tarafından derhal disiplin kuruluna havale edilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren en geç on gün içinde karar vermek zorundadır.

10.) Kararların İlgiliye Tebliği, Uygulama ve İtiraz

Disiplin soruşturması sonunda verilen disiplin cezası, hakkında soruşturma yapılan öğrenciye, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına varsa öğrenciye burs veya kredi veren kuruluşa ve yükseköğretim kurumuna, Üniversiteden çıkarma cezası verildiği takdirde, ayrıca bütün yükseköğretim kurumlarına Yükseköğretim Kuruluna, ÖSYM'ye, emniyet makamlarına ve ilgili askerlik şubelerine bildirilir.

Disiplin cezası vermeye yetkili amir veya kurul kararlarında hangi tarihten itibaren uygulanacağı belirtilmediği takdirde, disiplin cezaları verildikleri tarihten itibaren uygulanırlar. Öğrenci hakkında bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezası verilmesi halinde uzaklaştırma cezasının ne kadar süre ile uygulanacağı değerlendirilerek belirtilmelidir.

Disiplin cezalarına karşı itiraz süresi kararın tebliğinden itibaren onbeş gün olup itiraz Üniversite Yönetim Kuruluna yapılır. İtiraz halinde, üniversite yönetim kurulu, itirazı onbeş gün içinde kesin olarak karara bağlar. Kurul kararı inceleyerek verilen cezayı aynen kabul veya reddeder. Soruşturmayı açan makam, şikayetçi ve ceza veren makam, Yönetim Kurulu üyesi olması halinde bu toplantıda oy kullanmamalıdır. Ret halinde, disiplin kurulu veya yetkili disiplin amiri ret gerekçesini göz önünde bulundurarak itirazı karara bağlar. Disiplin cezalarına karşı itiraz yoluna başvurulmadan da iptal davası açılabilir.

11.) Öğrencinin Yükseköğretim Kurumu Binalarına Girmesinin Yasaklanması

Soruşturmacılar; zaruri gördükleri takdirde soruşturma süresince, soruşturulan öğrencilerin yükseköğretim kurumu binalarına girmesinin yasaklanması hususunda karar verilmesini disiplin soruşturmasını açmaya yetkili merciden isteyebilirler.

Bu konudaki talep yazısında ve verilen kararda öğrencinin yükseköğretim kurumu binalarına girmesinin neden sakıncalı olduğu hususunun ayrıntılı olarak gerekçelendirilmesi zorunludur. Şayet soruşturmanın belli bir aşamasında yasaklama uygulanması yeterli ise bu süre ile sınırlı tutularak, talep yazısında ve kararda bu süre belirtilmelidir. Öğrencilerin soruşturma süresince yükseköğretim kurumu binalarına girmesinin yasaklanması halinde soruşturma, en kısa sürede sonuçlandırılmalıdır. Soruşturmanın sona ermesi ya da yasaklamaya gerek kalmaması halinde de yasaklama kararı veren makam tarafından derhal yasaklamanın kaldırılmasına karar verilmelidir.

Yasaklama kararı ve yasaklamanın kaldırılmasına ilişkin karar, kararı veren makam tarafından derhal öğrenciye, bağlı olduğu dekanlık ya da müdürlüğe, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına ve Koruma ve Güvenlik Müdürlüğüne bildirilmelidir.